

Onemocnění srdce a cév u devadesátníků

Autor: Antonín Zdráhal, **Školitel:** MUDr. Iveta Poljaková, Ph.D.

Výskyt

Naše populace stárne a devadesátiletí pacienti už nejsou výjimkou. V ČR jsou nemoci oběhového systému nejčastější příčinou úmrtí – 51%. Všichni se chceme dožít vysokého věku v pohodě a plné svěžesti.

Obr. č. 1 – Britská královna Alžběta, 89 let

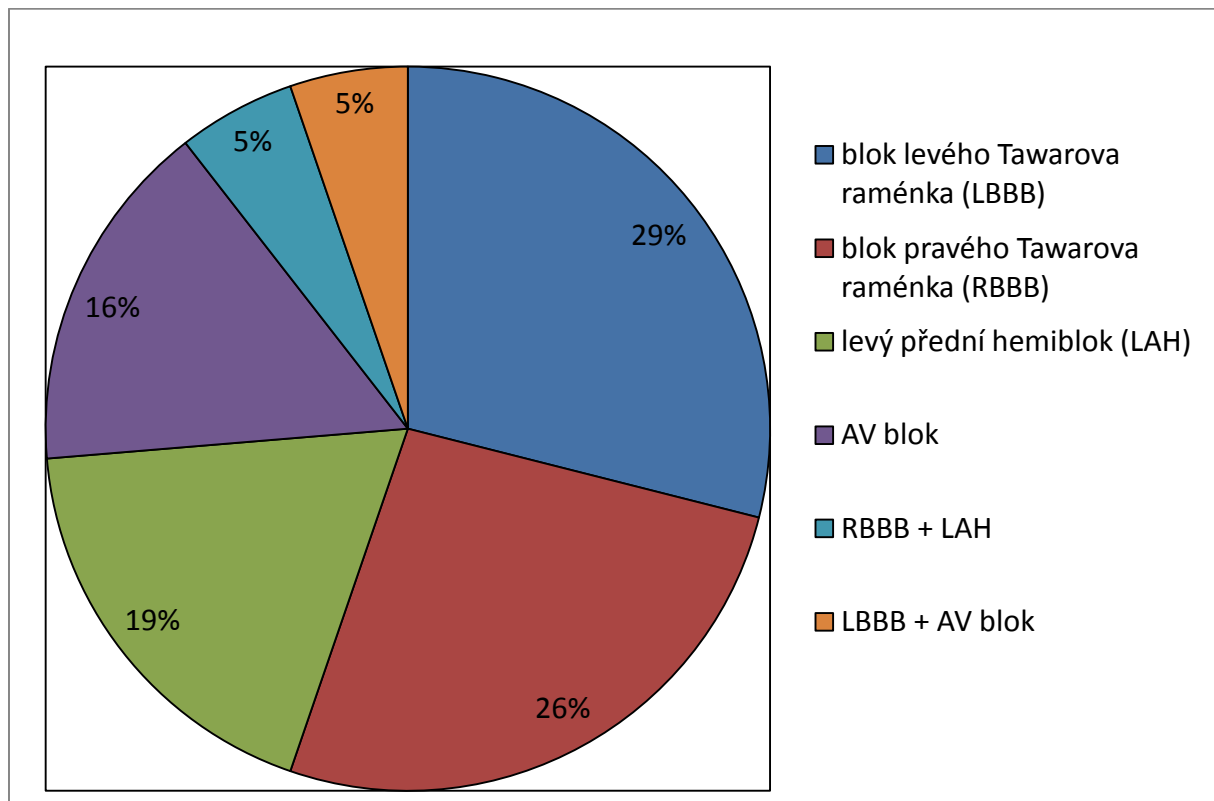

<http://www.dailymail.co.uk/columnists/article-2609922/Smile-says-ones-roll-Or-delightfully-unstuffy-88th-birthday-portrait-David-Bailey-captures-Queens-joy-annus-mirabilis.html>

Sledovali jsme soubor 100 pacientů starších 85 let, o průměrném věku 88,46 let.

Všichni z nich měli postižené cévy aterosklerózou. 38 % z těchto pacientů mělo závažnější poruchy srdečního rytmu a dalších 7 % mělo kvůli nim implantovaných kardiostimulátor. 31 % pacientů mělo nějakou formu blokády převodu srdečních vzruchů mezi síněmi a komorami. Pouze u 17 % z našich pacientů byl přítomen pravidelný srdeční rytmus správné frekvence.

Graf 1 - Zastoupení srdečních blokád (N=38)

Etiologie, patogeneze

Onemocnění oběhového systému nevznikají během krátké doby. Většinou se jedná o postupný vývoj, ve kterém figuruje mnoho faktorů. Konkrétně u aterosklerózy jsou to genetické faktory (rasa, pohlaví, charakter metabolismu, stav cévní stěny), vysoký krevní tlak, stáří a způsob života. Zde se jedná především o vliv výživy – hlavně vysoký podíl nasycených živočišných tuků – kouření, nedostatku pohybu. Vlivem aterosklerózy dochází k postupnému zužování průsvitů cév. Srdce může být postiženo ale i jinak než aterosklerózou. Chlopenní vady jsou nejčastěji způsobeny záněty a degenerací, ale mohou být i vrozené.

Hlavní příznaky

Nemoci oběhového systému se vzhledem k tomu, že tento systém slouží k dodávání živin a odvádění zplodin ze všech orgánů, mohou projevovat velmi pestře. Centrální mozková příhoda, kterou prodělalo 29% pacientů v souboru, se nejčastěji projevuje ztrátou vědomí a poruchou hybnosti. Poruchou prokrvení mozku může vzniknout demence a mnohé další neurologické nemoci. Zvýšený krevní tlak mělo 66% pacientů. Je velmi výrazným rizikovým faktorem aterosklerózy. U mužů se

ateroskleróza častěji projevovává ischemickou chorobou srdeční, častějším výskytem infarktem myokardu v předchorobí (muži 43%, ženy 12%) a jinými formami chronické ischemické choroby srdeční (muži 35%, ženy 3%). Mezi její základní projevy patří bolest za hrudní kostí, po zátěži nebo i klidová a změny na EKG.

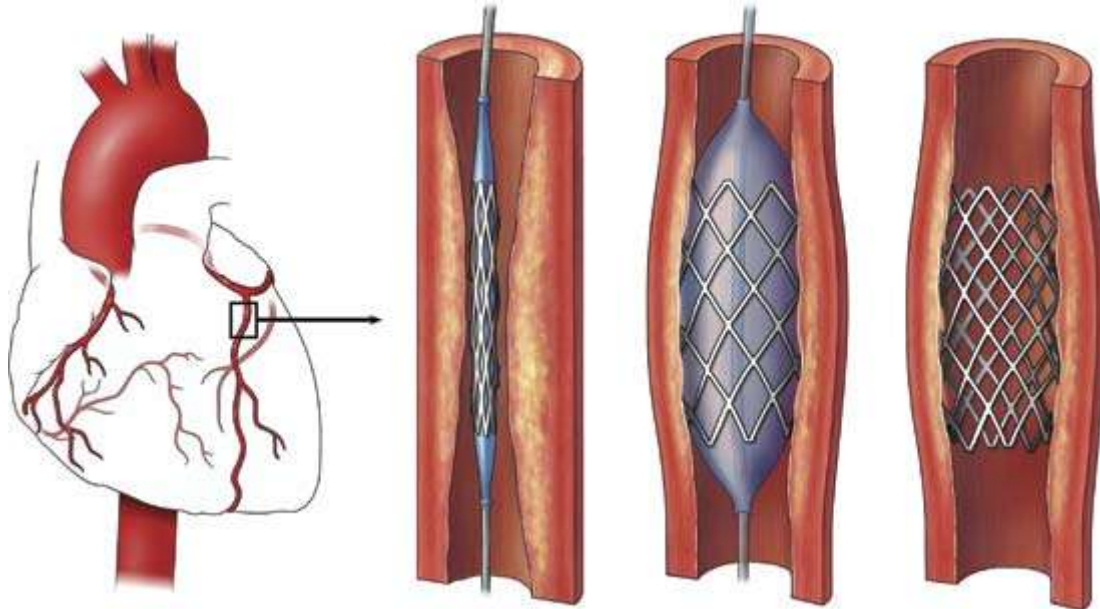
Vyšetření

Vyšetření oběhového systému je komplexní, skládá se z důkladně odebrané anamnézy, fyzikálního vyšetření, laboratorních a zobrazovacích metod, EKG a zátěžových vyšetření. Mezi zobrazovací metody patří i klasický rentgen, ale hlavně ultrazvuk (echokardiografie) a angiografické metody.

Léčba

Základem léčby aterosklerózy je odstranění rizikových faktorů - kupříkladu snížení hladiny cholesterolu v krvi, zdravý životní styl, strava se sníženým množstvím nasycených tuků a hojností ovoce a zeleniny. Operační řešení zahrnují opětovné rozšíření průsvitu tepen pomocí stentů.

Obr. 2 – Ukázka implantace stentu do tepny se zmenšeným průsvitem

(Zdroj:<http://www.britannica.com/EBchecked/media/106611/When-a-coronary-artery-becomes-narrowed-or-blocked-a-stent>)

Poškozené chlopně lze nahradit, ve vyšším věku jsou k dispozici i minimálně invazivní metody. Poruchy srdečního rytmu a frekvence je možné korigovat kardiostimulátorem.

Komplikace

Komplikace aterosklerózy jsou velmi závažné a velmi často vedou ke smrti pacienta. Mezi nejčastější patří srdeční arytmie, srdeční selhání, infarkt myokardu, ischemická cévní mozková příhoda, ischemická choroba dolních končetin. Další komplikací je prasknutí stěny tepny z důvodu jejího oslabení.

Praktické rady pro pacienta

A jak se aterosklerózy vyvarovat? Pokud se dožijeme tak vysokého věku, ateroskleróze se určitě nevyhneme. Můžeme ale ovlivnit závažnost poškození našeho oběhového systému. Prevence spočívá hlavně v eliminaci rizikových faktorů. Nejlépe je ovlivnitelný životní styl. Je třeba skončit s kouřením, zdravě se stravovat a dostatečně sportovat.

Seznam použité literatury:

1. Dohnalová, D. (2014). Poruchy oběhu celkové a místní. In *Repetitorium patologie pro praktická cvičení* (str. 71 - 85).
2. Tábořský et al., M. (2014). *Interní propedeutika* (str. 116 - 188). Mladá fronta a.s.
3. <https://www.czso.cz/csu/czso/vyvoj-obyvatelstva-ceske-republiky-2013-ajtghnb5q2>